T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/655
KARAR NO : 2023/7
KARAR TR : 23/01/2023

ÖZET: Davacının tutuklu bulunduğu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda telefonla görüşme hakkının kullandırılmadığından bahisle uğradığı manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : O. Ö
Davalı : T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, Burhaniye İnfaz Hakimliğine hitaben yazdığı 08/02/2022 tarihli dilekçesi ile özetle; bulunduğu Burhaniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yasal hakkı olan telefon görüş hakkını cezaevi yöneticileri sebebiyle kullanamadığını, cezaevi yönetimine bunun için defaatle dilekçe ile talepte bulunmasına rağmen cevap verilmediğini, cezanın infaz şekli yasalarla belli iken, temel hakların siyasi tutuklular için cezalandırma aracı olarak kullanılmasının açık bir hak ihlali olduğunu,cezaevi yönetiminin bu görev kusuru nedeniyle mağduriyet yaşadığını ifade ederek; yapamadığı telefon görüş hakkının iadesi ile birliktebu haktan eşit ve adil olarak istifade etmesinin sağlanması; görev ihmal/kusuru nedeniyle hakkını kullanmasını engelleyencezaevi yöneticileri hakkında idari işlem yapılması;maruz kaldığı elem ve kederin telafisi ve hafifletilmesi adına 1.000 TL manevi tazminata hükmedilmesi istemindebulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Burhaniye İnfaz Hakimliği10/02/2022 tarih ve E.2022/929,K.2022/1066sayılı,davacının Burhaniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun telefonla görüşme hakkı kapsamında yerine getirdiği faaliyetine karşı yapmış olduğu itirazın reddine,manevi tazminat talebi yönünden ise görevsizlik nedeniyle başvuru dilekçesinin esasa girmeden reddine,başvuru dilekçesinin bir örneğinin Burhaniye Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

3. Burhaniye 2. Ağır Ceza Mahkemesi22/02/2022 tarih ve E.2022/82, K.2022/102 sayı ile, CMK'nın 142/2. hükmü kapsamında davacı yanca ikame olunan koruma tedbiri uygulamasından kaynaklı tazminat istemi içeren işbu dava dosyasının yargılamasında Ankara Ağır Ceza Mahkemelerinin görevli ve yetkili olduğu kanaatine ulaşılarak, mevcut aşama itibariyle CMK'nın 142/2 hükmü uyarınca yetkisizlik kararı vererek dosyayı anılan Mahkemeye göndermiştir.

4. **Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi 25/05/2022 tarih ve E.2022/173, K.2022/220**sayı ile, hizmet kusurundan kaynaklı açılan davada idari yargı mercilerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 5271 sayılı Kanun'un 3, 4, 5. maddeleri uyarınca bu davaya bakmakta mahkemelerinin görevsizliğine, davacının manevi tazminat talebinin değerlendirilmesi için başvuru dilekçesinin bir örneğinin Balıkesir Nöbetçi İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> " *Dosya kapsamında göre, davacının tazminat talebinin dayanağı tutukluluğu sırasında ceza infaz kurumunda telefon görüşmesinin düzenlenmesine ilişkin idari işlem olup; yargısal nitelik taşımayan, yukarıda anılan ve CMK'nın 141. maddesinde düzenlenen suçun soruşturması veya kovuşturması sırasında "hakim ve Cumhuriyet Savcılarının verdiği (telefon dinleme, mallara el koyma vb. gibi) kararlar ve işlemlere ilişkin" değildir. Davacı tarafın manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davasının hizmet kusuruna ve özellikle de hizmetin işleyişi noktasında tutuklama kararının infazı sırasındaki hatalı işlemlere dayandığı anlaşılmıştır. İnfaz işleminin, yargılama faaliyeti kapsamında olmayıp idari bir eylem ve işlem niteliğinde olduğu kanaatine varılmakla, yargısal nitelik taşımayan, suçun kovuşturması ve soruşturması ile ilgili olmayan, ceza evindeki tutuklunun telefon görüşmesinin düzenlenmesine ilişkin olan idari eylem ve işlem nedeniyle uyuşmazlığın çözümünde İYUK'nun 2/b. maddesi uyarınca idari yargı görevli olup ağır ceza mahkemesinin de görevine girmediği kanaatine varılmıştır.*
>
> ...

Açıklanan nedenlerle, Burhaniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunca telefonla görüşme hakkı ile ilgili faaliyetinin kişilik haklarına saldırı teşkil ettiği iddiasına dayalı olarak hizmet kusurundan kaynaklı açılan davada idari yargı mercilerinin görevli olduğu kanaatine varılarak, açılan davada görev nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerektiği anlaşılmış olup aşağıdaki hüküm kurulmuştur. "

5. Ankara3. Ağır Ceza Mahkemesi 05/09/2022 tarihli üst yazıyladava dosyasınıBalıkesir Nöbetçi İdare Mahkemesine göndermiştir.

B. İdari Yargıda

6. Balıkesir 1. İdare Mahkemesi 28/10/2022 tarih ve E.2022/969 sayı ile, uyuşmazlığın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

" Olayda, davacının şikayetinin telefon görüş hakkı ile ilgili olarak Burhaniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun faaliyetine ilişkin olduğu, yine manevi tazminatın da telefon görüş hakkının cezaevi yönetimince gereği gibi yerine getirilmemesi sebebiyle maruz kaldığı elem ve kederin telafisi ve hafifletilmesi adına istenildiği, Burhaniye İnfaz Hakimliği'nce davacının Burhaniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nun telefon görüşme hakkı kapsamında yerine getirdiği faaliyetine karşı yapmış olduğu itirazın esastan reddedilmesine rağmen, söz konusu şikayet/itiraz kapsamındaki manevi tazminat istemi yönünden ise Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin bir kararına atıfta bulunulmak suretiyle görevsizlik kararı verilerek dosyanın en son Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderildiği, Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'nce de yukarıda yer verilen gerekçe ile idari yargı mercilerinin görevli olduğu kanaatine varılarak görevsizlik kararı verilip dosyanın Mahkememize gönderildiği anlaşılmıştır.

Bu minvalde, olayda davacının telefon görüş hakkı ile ilgili olarak Burhaniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun faaliyetine ilişkin şikayetinin yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan "...dışarıyla ilişkileri, işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak" hususuna ilişkin olduğu, bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğunda duraksama bulunmadığı, diğer taraftan telefon görüş hakkı ile ilgili olarak cezaevi yönetiminin faaliyetine ilişkin şikayetin İnfaz Hakimliği'nin (adli yargının) görevinde olup karara bağlanmasına rağmen söz konusu şikayet kapsamında talep edilen manevi tazminatın hizmet kusuru kapsamında değerlendirilip idari yargı mercilerince çözülemeyeceği, bu itibarla aynı şikayetten kaynaklanan tazminat istemli uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde de adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer taraftan, adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli ve yetkili olduğu hususunda karar verme yetkisinin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği de tabidir.

Nitekim, benzer uyuşmazlıklarda; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 27/12/2021 tarih ve E:2021/764 K:2021/691 sayılı kararı ve 21.03.2022 tarih ve E:2022/94 K:2022/181 sayılı kararı da bu yöndedir. "

III. İLGİLİ HUKUK

7. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un, "*Hükümlünün telefon ile haberleşme hakkı*" başlıklı 66. maddesi şöyledir:

"(1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görüşme yapabilirler. Telefon görüşmesi idarece dinlenir ve kayıt altına alınır. Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.

(2) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde hükümlüler, ücretli telefonlarla serbestçe görüşme yapabilirler.

(3) Açık ve kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık, salgın hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhâl yararlandırılırlar. Görüşmeler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır.

(4) Hükümlüler açık ve kapalı ceza infaz kurumlarında, çocuk eğitimevlerinde araç telefonu, telsiz telefon veya cep telefonu ve benzeri iletişim araçlarını bulunduramaz ve kullanamazlar."

8. 29/03/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin "*Telefonla görüşme hakkı*" başlıklı 74. maddesi şöyledir:

"(1) Kapalı kurumlarda bulunan hükümlüler, belgelendirmeleri koşuluyla eşi, dördüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ve vasisi ile telefon görüşmesi yapabilir.

(2) Telefonla görüşmeleri aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:

a) Hükümlüler, haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakılma veya kısıtlama cezası ile

hücreye koyma cezasının infazı sırasında olmamak koşuluyla, idarenin kontrolünde bulunan ve kurumun uygun yerlerine yerleştirilen telefonlardan yararlandırılır.

b) Disiplin cezaları olsa bile, anne, baba, eş, çocuk ve kardeşlerin ölüm veya ağır hastalıkları veya doğal afet hâllerinde, hükümlülerin telefon görüşme hakları hiçbir şekilde engellenemez.

c) Açık ve kapalı kurumlardaki hükümlüler; altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık, salgın hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhal yararlandırılır. Bu hâlde, yapılan telefon konuşmaları o haftaya ait konuşma hakkından sayılmaz. Görüşmeler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır.

ç) Kurum personeli hükümlülere tahsis edilen telefonları kullanamaz.

d) Hükümlüler, telefon görüşmesi hakkına sahip oldukları konusunda bilgilendirilir.

e) Hükümlülerin telefonla görüşme gün ve saatleri, kurumda bulunan telefon adedi, başvuru sırası, kurumun asayiş ve güvenliği dikkate alınarak idare tarafından belirlenir.

f) Hükümlüler görüşebilecekleri yakınlarından bir veya birden fazla kişi ile haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla bağlantı kurarak kesintisiz görüşme yapabilir. Herhangi bir nedenle görüşme gerçekleşememişse daha önceden bildirilen numaralardan bir diğeriyle görüşebilir. Konuşma süresi görüşme başladığı andan itibaren on dakikayı geçemez. Deprem, salgın hastalık, doğal afet gibi zaruri hâllerde Bakanlık kararı ile telefon ile görüşme süresi ve sayısı artırılabilir.

....."

9. 5275 sayılıKanun'un, *"Tutuklularınhakları"* başlıklı 114. maddesi şöyledir:

"(1) Tutuklulardan çalışmaları istenebilir; ancak, buna mecbur tutulamazlar. Tutuklular istediklerinde idare, barındırıldıkları odalarda çalışmalarına izin verebilir. Odada çalışma imkânı yoksa, tutukluların iş yerlerinde çalışmalarına da izin verilebilir. Bu takdirde kendileri hakkında çalışmakta olan hükümlülere ait rejim uygulanır.

(2) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde tutuklular, kurumun bu hususta ki genel düzenine uymak suretiyle ziyaretçi kabul edebilirler. Ancak soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkeme, soruşturmanın veya davanın selameti bakımından tutuklunun ziyaretçi kabulünü yasaklayabilir veya bu hususta kısıtlamalar koyabilir.

(3) Tutukluların yazılı haberleşmeleri ile telefonla görüşmeleri, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkimveya mahkemesince kısıtlanabilir.

(4) Tutuklu, savunması için istediği müdafii seçmek ve görevlendirmek hakkına sahiptir. Her dereceden kurum görevlileri bu hususta tutukluya tavsiyelerde bulunamaz.

(5) Tutuklunun müdafii ile olan haberleşmesine ve kurum düzeni çerçevesinde temas ve görüşmelerine hiçbir suretle engel olunamaz ve kısıtlamalar konulamaz.

(6) Özel kanunda yer alan hükümler saklıdır."

10. Kanun'un*"Kısıtlayıcı önlemler"* başlıklı 115. maddesi şöyledir:

"(1) Tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın amacını veya tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecekdavranışlarda bulunan tutuklulara soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkimveya mahkemesince aşağıdaki tedbirler uygulanabilir:

a) Tutuklunun tek başına, sıkı bir rejim altında muhafaza edilmesi ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

b) Belirli süre ile dışarıyla ilişkisinin, ziyaretçi kabulünün ve telefon görüşmelerinin kısıtlanması.

c) Gerekiyorsa kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyici biçimde hazırlanmış özel bir odada barındırılması ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

d) Saldırganlık göstermesi hâlinde belirli süreyle kelepçelenmesi veya hareketlerinin engellenmesi.

e) Yüksek güvenlikli bir kuruma nakledilmesi."

11. Kanun'un *"Tutukluların yükümlülükleri"* başlıklı 116. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun; yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, ...telefonla haberleşme hakkı,..... görüşlerde uygulanacak esaslar, beden eğitimi, kütüphane ve kurslardan yararlanma konularında 9, 16, 21, 22, 26 ilâ 28, 34 ilâ 53, 55 ilâ 62, 65 ilâ 76 ve 78 ila 88 inci maddelerinde düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.

....."

12. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "*Amaç ve kapsam*" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar."

13. Kanun'un*"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

" *İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:*

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.

5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek.

6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak.

7. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır."

14. Kanun'un*"İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği hükmüne ve "*İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar*" başlıklı 6. maddesinin üçüncü fikrasında, "*İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir*" hükmüne ve son fikrasında "*İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz.*" hükümlerine yer verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 23/01/2023 tarihli toplantısında,dosyanın, 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca incelenmesinde

16. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, "*Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idariyargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir.*" ve 27. maddesinde, "*Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder*" denilmiştir.

17. Öte yandan; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3. maddesinin 1. fikrasında,"*(Değişik: 10/6/1994-4001/2 md.), İdari davalar, Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesi başkanlıklarına hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılır*" ve 9. maddesinin 1. fikrasında; "*1. (Değişik: 5/4/1990-3622/2 md.) Çözümlenmesi Danıştayın, idare ve vergi mahkemelerinin görevlerine girdiği halde, adli (...) yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi halinde, bu hususta kararların kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde görevli mahkemede dava açılabilir. Görevsiz yargı merciine başvurma tarihi, Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine başvurma tarihi olarak kabul edilir.* " hükmü yer almıştır.

18.Hukuk uyuşmazlıklarında, görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesi, ancak aynı yargı düzeni içinde yer alan mahkemeler arasında olanaklı olup; bu hususa ilişkin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 20. maddesiyle 2577 sayılı Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fikrası (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan "*görev*" kuralları, aynı yargı düzeni içindeki mahkemelerin işbölümü esasına ilişkin düzenlemelerdir. Oysa yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda, dava dosyasının görevli olduğundan bahisle farklı bir yargı düzeninde yer alan mahkemeye gönderilebilmesine olanak tanıyan bir düzenleme bulunmamaktadır.

19. Göreve ilişkin kararın, işbölümü esasına göre veya yargı yolu bakımından verilmiş olması farklı sonuçlar

doğurmaktadır. Şöyle ki; işbölümü esasına göre verilen görevsizlik kararı sonucu dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesi durumunda, dava başvuru tarihi itibariyle görevli mahkemede açılmış sayılmaktadır. Yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda ise, görevli olduğu işaret edilen yargı yerine, bu yargı yerinin uyguladığı usul kurallarına uygun olarak yeniden dava açılması zorunlu bulunmaktadır.

20. Olay kısmında belirtildiği üzere, adli yargı yerince,görevsizlik kararı yanında, davacının manevi tazminat talebinin değerlendirilmesi için başvuru dilekçesinin bir örneğinin Balıkesir Nöbetçi İdare Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmiş, daha sonra Mahkemece dava dosyası üst yazıyla Balıkesir Nöbetçi İdare Mahkemesine gönderilmiş ve bu yargı yerince, kendisine gelen adli yargı yerine ait dava dosyası üzerinde inceleme yapılarak, sonuç itibariyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiş olup, yukarıda yapılan açıklamalara göre, 2577 sayılı Kanun'un 3. ve 9. maddelerinde öngörülen şekilde usulüne uygun olarak idari yargı yerine açılmış bir dava bulunduğundan söz etmek olanaksızdır.

21. Durum böyle olmakla birlikte, kamu düzenine ilişkin bulunan usul eksikliğinin tespiti ve düzeltilebilmesi Uyuşmazlık Mahkemesinin görev ve yetkisi dışında kaldığından, Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının varlığı kabul edilerek çözüme kavuşturulması,dava ekonomisine ve Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına da uygun düşecektir.

22. Diğer taraftan; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İkinci Dairesinin 14/10/2008 tarihli Mesutoğlu–Türkiye kararında (Başvuru No:36533/04); İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 9. maddesinin uygulamasının çok katı biçimde ve aşırı şekilci gerçekleşmesi nedeniyle, başvuranların mahkemeye erişim haklarının ve dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varıldığı hususu da gözetildiğinde; olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi amacıyla, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre yapılan başvurunun esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

23. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

24. Dava, davacının tutuklubulunduğu kapalı ceza infaz kurumundayasal hakkı olantelefonla görüşme hakkının kullandırılmadığından bahisle, uğranıldığı ileri sürülen zarara karşılıkmanevitazminat ödenmesiistemiyle açılmıştır.

25. Olayda, davacı iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan *"...dışarıyla ilişkileri..."* konusuna ilişkin olup,bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlenmiş olup,aynı şikayetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Balıkesir 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 25/05/2022 tarih veE.2022/173,K.2022/220sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Balıkesir 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 25/05/2022 tarihli ve E.2022/173, K.2022/220 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

23/01/2023 tarihinde, Üye Nilgün TAŞ'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dosya kapsamına göre, davacının tazminat talebinin dayanağı tutukluluğu sırasında ceza infaz kurumunda telefonla görüşmesinin düzenlenmesine ilişkin idari işlem olup; yargısal nitelik taşımayan ve CMK'nın 141. maddesinde düzenlenen suçun soruşturması veya kovuşturması sırasında *"hakim ve Cumhuriyet Savcılarının verdiği (telefon dinleme, mallara el koyma vb. gibi) kararlar ve işlemlere ilişkin"* değildir. Bu haliyle, yargısal nitelik taşımayan, suçun kovuşturması ve soruşturması ile ilgili olmayan, ceza evindeki tutuklunun telefonla görüşmesinin düzenlenmesine ilişkin olan idari eylem ve işlem nedeniyle uyuşmazlığın çözümünde İYUK'nun 2/b maddesi uyarınca idari yargı görevli olup ağır ceza mahkemesinin de görevine girmediğini düşündüğümden sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum.23/01/2023

Üye
Nilgün TAŞ